

Взаємодія закладів освіти та соціального середовища в розвитку обдарованості особистості учня

Розпочну свій виступ з вислову Альберта Ейнштейна « Всі ми генії. Але якщо ви будете судити рибу по її умінню лізати по деревах, то вона проживе все життя, вважаючи себе недолугою».

Отож, виявлення обдарованих дітей вимагає сучасних підходів у їх діагностиці. Однак, власне сама діагностика обдарованості не гарантує гармонійного розвитку учнів – слід створити необхідні умови для розвитку обдарованості не лише в школі та вдома, а й звернути увагу на вплив соціального середовища. Розвиток здібностей дитини буде найкращим коли, починаючи ще з дитячого садочку, всі соціальні інститути працюють в одному напрямку: батьки, школа і суспільство.

Безперервне зростання об'єму інформації, яке викликає підвищення розумових навантажень, недостатня фізична активність, недоліки в організації шкільного харчування, порушення режиму відпочинку та інших аспектів умов життя призводять до відхилень у стані здоров'я дітей та зменшення резервних можливостей організму.

Саме такі суспільні виклики спонукають нас до створення інноваційних моделей освітнього середовища, які можна оцінити за такими критеріями:

- полікультурний розвиток учнівської молоді;
- результативність творчої та науково-дослідницької діяльності;
- наповненість духовним змістом, успішна адаптація до сучасної соціокультурної ситуації;
- рівень естетичної культури;
- здатність середовища до саморозвитку і самовдосконалення;
- ефективність використання наявних освітніх ресурсів.

Координація функціонування інноваційного освітнього середовища навчального закладу обумовлюється ефективністю інноваційного менеджменту.

Учні самі обирають свій маршрут у навчальній діяльності. А школа і родина створюють умови для самореалізації всіх типів обдарованості в процесі проходження соціально-проектних практик. Хибною є думка окремих батьків, що виховання дітей – справа лише школи. Батьки ж, в свою чергу, повинні пам'ятати, що школа - не сім'я, а сім'я - не школа. Оскільки переважна більшість батьків не має достатньої психолого-педагогічної підготовки, а деякі з них мають притуплене почуття громадянської відповідальності за гідне виховання своїх дітей, класний керівник повинен виступити з одного боку, зв'язною ланкою між школою та сім'єю, а з другого

– організатором підвищення педагогічної культури батьків. Батьки будуть добиватися співпраці тоді, коли будуть бачити зацікавленість класного керівника долею їхніх дітей. Ніколи не повинна виступати домінуючим чинником у спілкуванні учителів і батьків негативна поведінка дитини. Ніщо так не вселяє впевненості у собі для будь якої людини як хороше слово. Недаремно кажуть « Словом можна вбити і словом можна врятувати». Учителі не повинні моралізувати, а, даючи поради, спиратися на життєвий досвід відомих у педагогіці, громадському житті людей. Зокрема і вихідців із Тернопільщини, які прославили наш край. До речі, 2015 рік рік всесвітньо відомого українського художника-графіка вихідця із села Пилипче Борщівського району Яківа Гніздовського. І прикро, що, в енциклопедії його подають як *американський* художник українського походження, то хочеться вірити, що майбутнє нашої держави буде розбудовувати наша молодь.

Тому для оптимізації роботи в галузі розвитку обдарованості учнів слід до навчально-виховного процесу залучати батьків і педагогів та враховувати фактори впливу соціального середовища. Чому школа як інститут, покликаний сприяти гармонійному становленню зростаючої особистості, її максимальній адаптації до умов сьогодення часто навпаки гальмує повноцінний розвиток школярів? Причина криється здебільшого у так званій «освітній травмі», котра є причиною деформації особистості. Школа здебільшого теоретично навчає, що слід робити у певних життєвих ситуаціях, установка вчителя на стандартну навчальну діяльність нівелює значення емоцій – нашого природного двигуна енергії, мотивації, відчуттів, що дозволяє бути чутливим до найменших змін. Традиційне алгоритмічне викладання предметів орієнтується на розвиток довільної пам'яті. В результаті цього активне дитяче сприймання дійсності, здатність відчувати гармонію явищ залишається незадіяними і відбувається катастрофічна втрата інтересу до предмету, вивчення якого не передбачає безпосередньої участі дитини в активному сприйманні, мисленні, творчості. Будь яка спонтанність, нестандартність мислення обдарованих дітей підлягає жорсткій критиці нетворчих вчителів, а від дитини вимагається патологічної слухняності та відповідності шаблонам «гарного учня». Такі учні не ставлять незручних запитань, вони слухняні й в усьому добрі виконавці. Єдина проблема таких зручних дітей – їхня безпорадність та непристосованість до життя, до якого успішно адаптуються та й власне творять лише самотійно мислячі люди. І тут неможливо переоцінити роль особистості вчителя. Вчитель творчий, який сам прагне до досягнення високих результатів, є тим прикладом, що допомагає учневі цілком свідомо, з урахуванням своїх здібностей здійснити задумане. Вміння педагогом методично правильно організувати цей процес

згодом дасть можливість учням досягти високих результатів. З іншого боку – формальне ставлення (і не більше) залишає дитину поза межами пізнання власного єства. Як не дивно, такі вчителі-професіонали виховують своїм прикладом та ставленням до роботи таких же професіоналів. Як показує досвід, в житті значна частина учнів, навчена цими вчителями, є обмеженою рамками власних стереотипів, які були сформовані дорослими. І часто молоді люди не можуть порівнювати власні бажання із здібностями. Як результат, в їх прагматизмі відчувається ностальгія за тим, що не було розкрито ні в школі, ні у подальшому дорослому житті. Таким чином, учень є дзеркальним відображенням вчителя. А це веде до того, що в нас так багато вчителів професіоналів і набагато менше особистостей. І саме від особистості вчителя залежить яким учень вийде зі школи: носієм великої суми знань але бездуховним, а це однаково, що меч у божевільного чи гармонійно сформованою людиною: інтелектуально розвиненою, духовно багатою і фізично здоровою.

Отже, головне завдання школи полягає не в тому, щоб адаптувати дитину до суспільних негараздів, навчити її почуватися комфортно серед злиднів, беззаконня, бездуховності, а в тому, щоб дитина зрозуміла та осмислила своє життя, навчилася самотійно й успішно розв'язувати як щоденні життєві завдання, так і складні проблеми, тобто стала життєво компетентною, життєстійкою, життєздатною.